

Kombájnok, traktorok, alkatrészek

Gépek és alkatrészek: az aratás nyitányakor hagyományosan visszatérő téma. Két országos vállalat: az AGROTRŐSZT és a MEGEV vezetőit kerestük föl kérdéseinkkel. Dr. Bartos Lajostól, az AGROTRŐSZT kereskedelmi igazgatójától arról érdeklődtünk, honnan, s mennyi gabonakombájnról érkeznek ezekben a napokban?

Bevezetőül el kell mondanom, amit korábban 6-8 esztendő volt egy-egy kombájnról elmondtam, az utóbbi években ez jelentősen csökkent. Ennek oka, hogy kettős hasznosítású lett ez a masina: a kukorica betakarításához is használják. Egy 1969-ben aláírt szerződés értelmében évi 1300 kombájnról érkeznek a Szovjetunióból 1972-ben ezen felül kaptunk még csaknem kétszáz darabot. Az idén nincs mód erre. A Szovjetunióban megkezdtek az SZK-5-ös és az SZK-6-os kombájnról gyártását, s így az átállás miatt tervben felül csupán 54 kombájnról vásárolhatunk. Eredetileg mindössze 1050 SZK-4-esre jelentettek be igényt a gazdaságok. Az utóbbi időben azonban befutottak újabb jelentkezések. Mivel készleteink nincsenek — főként a hitelpolitikai megszorítások miatt kombájnról nem tartunk raktáron — várható, hogy a vásárolni szándékozók nem mindegyikét tudjuk kielégíteni.

Dr. Bartos Lajos azt is elmondta, hogy amíg az 1354 szovjet kombájnról időben megérkezik, az NDK-beli kombájnról alig egyharmadára számíthatunk. Az idén 350 ilyen gépre van szerződés az AGROTRŐSZT-nek, mindössze száz érkezik meg június végéig; további 50 július közepéig, s a fennmaradó 200 csupán a III-IV. negyedévében.

Mennyi ma az ország kombájnrólalma?
— Tavaly 11 ezer fölött volt a kombájnról száma, az idén

vásárolunk betakarító gépet a zöldtakarmányokhoz.

— **Es a pótkocsik?**
— Nincs velük gond — válaszolja dr. Bartos Lajos. — Akár importból, akár a MEGEV-trősztről bódmezővársárhelyi gyárból beszerzünk annyit, amennyi kell.

A MEGEV központjában Laborci Jenő, a vállalat megbízott igazgatója fogadott. A MEGEV-trősztről 22 vállalatnak egyike csupán az alkatrész-kereskedelemben összefogásával, az import, s a hazai forgalmazás irányításával foglalkozó cég, ám voltaképpen egymagában is nagyvállalat, hiszen a megyei AGROKERVállalatok innen kapják a kért alkatrészt.

— **Milyen mennyiségű mezőgazdasági géphez, s milyen mértékben tárolnak alkatrészt?**

— A mezőgazdaságban, valamint a fagazdaságban működő gépek és berendezések értéke ma 28 milliárd forint — mondja Laborci Jenő. — Gondjainkat az okozza, hogy amíg 1968-ban „csak” 700 géptípust volt fellelhető az országban, s ezekhez 38 ezer félé alkatrész kellett, 1973-ban ezer géptípussal számolunk, amihez 52 ezer cikk szükséges. Legutóbbi felmérésünk alkalmával, vagyis januárban 2 milliárd forint volt a MEGEV, valamint az AGROKERVállalatok alkatrész készletértéke.

— **Az aratás előtt milyen igéret hangozhat el alkatrészügyben?**

— Ami a kombájnrólkat illeti: az aratásra fennakadás nem lesz. Igaz, néhány tétel — például gyújtócsiga — hiányzott, ám ezt itthon is gyártani tudjuk. Az évekkal ezelőtti, híres-hírhedt ékszíj-probléma például teljesen megszűnt. A traktorokkal már inkább akadtak gondok, de főleg az év elején, amikor a komplett traktormotorok hiányoztak néhány típushoz.

— **Szállítóeszközök, pótkocsik?**
— Hosszú idő óta nincs semmiféle fennakadás alkatrészellátásukban.

— **Ha az elmúlt nyarat összevetné az ideivel, milyen változást summázhatna alkatrészügyben?**

— Úgy ítélem meg, hogy az idei nyáron, a tavalyihoz hasonló lesz az alkatrészellátás; vagyis sem jobb, sem rosszabb. Laborci Jenő azt is elmondta, hogy június 25-től aratási ügyeletet tart a MEGEV: négy telefonvonalat bérlettek ki, s munkaidő után is árusítanak alkatrészt.

K. N.

Csak a közös munka számít

Nemzetiségi Nézsán

— **SZLOVÁKUL?** Hogyan beszélnek, de tán' nem is lakik itt olyan, aki ne beszélne. A gyerekek is megtanulják.

A sok szoknyában ringó a járás, jellegzetes a tarkón csomózott főkötő. Nézsán nemzetiségi falu. Nemzetiségi? Egy szociológiai felmérés tárgyalásán sorakozó számaival talán jobb képet adna a nemzetiségek megoszlásáról. Talán, de nem biztos. Nincs is rá szükség.

— Nem lehet itt kategorizálni, hogy ez a család magyar, amaz pedig szlovák. A községben, ha egy-két nagyon idős ember van, aki nem tud magyarul. Nézsánaiak vagyunk, nem szlovákok, meg magyarok.

Általános iskola. A központilag kiadott évi tanterven itt módosítani kell. A gyerekek heti négy órában tanulják a szlovákot. Igaz, most már szűnet van, ki törődik ilyenkor az iskolával? A gyerekek nem, majd szeptembertől ismét foglalkoznak vele. De a pedagógusok itt vannak. Az elmúlt tanévről megmaradt órarendek is itt vannak. A hét egy-két napján összezsúfolódott az óraszámok. Pedig a nyelvtörök miatt így is je kell csípni egy-egy ének, vagy testnevelés-órát.

— Felső tagozatban szlovákot is, oroszát is tanulnak a diákok. Van aki keveri, van akinek segítség a két nyelv párhuzamos tanulása.

Jó lenne, ha néhány lurkót is megkérdezhetnék, mert az oktatásnál legalább „annyi beleszólási joguk” van, mint a pedagógusoknak. Elvégre a tanrend, az órák száma, a tananyag, mind-mind a gyerekekhez idomul. De hol lehet ilyenkor, a hamisítatlan június nyár közepén otthon kukucskáló csemétét találni? A gyerekek szétszélednek.

Jó ideje beszélgetünk már. Még szóba sem került eddig semmiféle nemzetiségi közti ellentét, de még csak jtközö-pont sincs. Itt, ahol mindenki ismeri egymást, szegélyvegről rokona a legtöbb helybelinek? Azért rákérdezek.

— **UGYAN!** Békességben vagyunk, jobban értjük egymást, mint sok más faluban az emberek. Azért nem lehet pontos számadatokat mondani arról, hogy a vezetők, tanácsadók, pedagógusok, és a lakók közül ki, milyen nemzetiségű, mert elmosódnak a határok.

Ez Kucsera Imre véleménye, aki eddig is kalauzolt. Ezt a különleges, s mégis oly egyszerű, magától értetődő helyzetet majdnem személyes példával próbálja magyarázni.

— Ha itt, a tanácsi dolgozók között akarnánk nemzetiségi-eket keresni, megint nem jutnánk büllőre. Majd mindnyájan beszélőket válogatunk. Ezt nem tagadják, de semmiféle okuk sincs tagadni. Am, ha azt mondják róluk, hogy magyarok, azért sem sértődnek meg. Ez így természetes.

Nemzetiségek egymás mellett megféréséről jöttünk keresni ide, de még csak egyedi, különleges példát, vagy szabálytalan esetet sem találunk. Beszélgetőpartnerünk mosolyognak.

— Van azért itt olyasm, amivel nem mindegyik község büszkélkedhet. Keresse csak meg Szarka Lajosné, a menyecskekórus vezetőjét... Kis ház, nagy kert, mosolygós asszony, a veteményesből jött. Sebteében törli a kezét a kötényébe, aztán gondolkodik, mikor a kórus kerül szóba.

— Nem akarok szerénytelennek látszani, s ez nem is az én véleményem, de úgy mondanék, az ország népdalokat énekelni nálunk jobban senki nem tud. Nézsán remek anyag van ehhez. Az itteniek sosem hanyagolták el a régi, kedves, és kissé furcsa hagyományokat. Így a szlovák népdal is mindig itt van körülöttünk, ki sem lehet kerülni. Nem is akarjuk. Kicsit szerencse dol-

ga is, hogy a jó néhány nemzetiségi kórus közül éppen bennünk, becslünk ilyen nagyra. Nemsokára Debrecenbe is utazunk. Ott rendeznek csehszlovák-magyar barátság napokat, meghívtak, énekeljünk nekik. Persze, hogy elmegyünk.

Szarka Lajosné egyébként pedagógus, éneket tanít az iskolában Ismeri a gyerekeket, a szüleit is. És természetesen a kórustagokat. Mégsem tudna nemzetiségi problémáról beszélni, pedig ő igazán sokat foglalkozik az emberekkel.

Vastag Imréné fiatal asszony. Mervado lehet a véleménye. A huszonévesek generációjához tartozik. Ez a korosztály pedig mindig saját magán, a körülményein érezhet-e a változást.

— **A FALUBELI** emberek viszonyában nincs változás. Amióta emlékszem, mindig békeesség volt. Igaz, ezelőtt több volt az idős ember, aki soha nem tanult meg magyarul. Ez ő dolguk, hogy miért nem. De ez sem okozott gondot. Legtényesebb, hogy a közös munka, a közös lehetőség összekovácsolta az embereket. Ez az alapja mindennek, ezt már csak színesíti a hagyományok ápolása, a népdal, a népviselet.

Orosz Júlia

Munkásasszony az öblösüveggyárban

- k -

Függőlegesek és vízszintesek között...

Beszélgetés a balassagyarmati rejtvényfejtőkkel

Alig értek haza a szombathelyi országos rejtvényfejtő versenyről, máris újabb szellemi tornára készülnek, meghozza hazai pályán: Balassagyarmaton. Itt kerül sor ugyanis a Mikszáth Kálmán Művelődési Központ és a Fülés Szerkesztősége által immáron harmadszor a Palóc Kupa rejtvényfejtő versenyre július elején.

A csapatkapitányt, Valló Emilt kértem meg, hogy beszéljünk a készülődésről, a nagyon népszerű hobbiáról.

- Miért is szeretnek az emberek rejtvényt fejteni?
- Mert jobban megnyugtató, mint egy adag bróm...
- Csak ezért?
- Szórakoztatva tanít, azért is.
- Mióta tudja ezt?
- Közé negyven éve.
- Váloban, a neve ismerős, úgy is, mint rejtvény-szerkesztő.

- Tizenöt éve a Fülésnek, a Figyelőnek tíz esztendeje, a Magyar Nemzetnek, Tükörnek, Ország Világnak is készít rejtvényt.
- Hogyan készül a rejtvény?
- Nehezen...
- Hány rejtvényt szerkesztett már életében?
- Sose számoltam, de több ezret, gondolom...
- Ez a most következő verseny nehéz lesz?
- A Fülés szintjén áll majd a „nehézségi fok”.
- Kik állítják össze?
- A Fülés Szerkesztősége és a klubvezetők testülete által készített szabályok szerint bonyolítottuk le.
- Kik versenyeznek?
- Előreláthatólag az ország valamennyi klubjára számíthatunk, huszonnégy csapatra, száz egyéni versenyzőre, de a klubon kívülieknek is örülünk az ideai Palóc Kupa csapatversenyünkön.

- Sor kerül még Nógrád megye 1973. évi egyéni rejtvényfejtő bajnoka címért folyó küzdelemre is — mesterfokon — persze lesz alsófokú kategóriában is csapat és egyéni verseny. Az értékes díjakat a városi tanács, a városi és megyei územektől kapjuk példamutató felajánlásokként.
- A hazalak között mesterfokú versenyzőinkben Gellén Zoltánban, Váraljai Bélában — akik az országos Palóc Kupa bajnokság kétszeres első díjazai — bízunk, de a fiatal Zábó Gyula is erősegtünk, ő a legutóbbi egyéni versenyen negyedik helyen végzett.
- Csak férfiak járnak a klubba?
- Nem. Vízváráné, dr. Vadassné, Pécsiné és Havay Erzsébet klubtársaink is vannak, akik szorgalmasak, kitartóak, úgy is mondhatnám: „rámennek a problémára”.

- Milyennek kell lennie az ideális rejtvényfejtőnek?
- Nincsen rá „recept”, de nem mellőzhető a gondolkodás és az is jó, ha van egy kis logikája a rejtvényfejtőnek...

- A frappáns válaszok is mutatták, hogy szellemi sportolók között jártam. Vidám kedvvel vettek tőlem is búcsút a gyarmati rejtvényfejtők.

Elekcs Éva

„János bácsi, számítnak magára...”

Nyugdíjban a tanácselnök

— **MOST MÁR** két hónapja lassan, hogy nyugdíjba mentem. Először furcsa volt nagyon, hetekig úgy éreztem, mintha csak szabadságon lennék. Hiányzott a megszokott elfoglaltság, az íróasztal, az ügyintézés. Hiányzott a mozgás, az, hogy az emberek rányissák a hivatali ajtót.

Persze, mindez nem jelent azt, hogy télenkednék. Egy más után, gyorsan szaladnak a napok, van bőven tennivaló. Itt van ez a kis háztáj, kukorica, burgonya, szőlő. Aztán az én gondom, hogy jól tartsam a libákat. Nézze csak, milyen szépen fejlődnek, épp most adtam nekik enni.

A kert végében kezdődik az erdő, igazán jó helyünk van. Így aztán nem panaszkodhatom, hogy unatkoznék. Az nem is lenne jó, mert; aki évtizedeken keresztül dolgozott, az nem is tudna megenni a munka nélkül. Ha nekem ma azt mondanák: János bácsi, maga nem dolgozhat, csak ülnie kell egy széken, biztos hamarosan belepusztlunk.

Tíz éven keresztül voltam tanácselnök itt. Szátokon. Előtte meg titkár. Összesen huszonkét évet dolgoztam a tanácsban. Ha most így utólag visszanézek, tudja milyen sokat jelentett ez? 1959-ben választották meg először. Elvégeztem a titkári tanfolyamot. Tanultam sok mindent, mégis volt úgy, hogy egész éjjel

„János bácsi, számítnak magára...”

dolgoztam egy tízperces munkán. Aztán elküldtek egy évre tanácsakadémiára. A legjobb iskolát mégis az élet jelentette. Az adta az igazi gyakorlatot.

Hogy telt el ez a huszonkét esztendő? Volt nehéz időszak, és volt könnyebb benne. Ahogy az általában lenni szokott. Igyekeztem mindig a legjobb lelkiismeretem és tudásom szerint dönteni. Haragosom nincs, vagy legalábbis nem tudok róla. Az is igaz, egy községi vezető nem tud mindig úgy cselekedni, hogy mindenkinek a kedvére tegyen...

Annak örülök talán a legjobban, hogy milyen sokat fejlődött a falunk. Néhány évtizeddel ezelőtt még zsúffedél fedte a házakat. A villanyt csak messziről ismertük. Őszkor, amikor az első esők megkezdődtek, akkora volt a sár, hogy tavaszig ki sem másztunk belőle. A járda elképzelhetetlen volt, legalábbis annak éreztük. Téglákat tettünk le, ha már bokaig maradtunk. Csak a csizma bírta el a sarat. A cipő egészen elstüllyedt.

Most nézzen körül. A zsúf-

fedelek eltűntek. Mindenütt járda van, a külső részekét kivéve. A gyerekeink, igaz, csak az alsó tagozatosok, kéttantermes, nagy abiakos, szép, új iskolában tanulnak. Hatvan-négyben építettük. A felsősök Tereskére járnak. A régi iskolából kultúrházat csináltunk. Három évvel ezelőtt könyvtárhelyiséggel bővült. Mozt nézhet aki akar, a kultúrházban vetítenek. Ha jól összeszámolom, Tereskén már nincs is olyan ház, ahol rádió vagy televízió ne lenne. Jó érzés nyugdíjasnak lenni. Csak az a hiba, néha úgy érzem, elfáradtam, megöregedtem egy kicsit. A megbecsülésben most sincs hiány. Gyakran jönnek az emberek. Ki tanácsot kér, ki csak elmondja gondját, baját. Mások felkeresnek, ha gyarapodtak valamivel. Érzem, hogy a falusiak szeretnek és ez nagyon jólesik.

Szátokon megszűnt a tanács. A községünk Tereskéhez csatlakozott. En nem szakadtam el a tanácstól. Továbbra is tanácsagnak választottak.

Mondta is az új elnök még a választások előtt: „János bácsi, számítnak magára, legalább még négy évig maradjon tanácsagnak...” Beválasztottak az ügyrendi állandó bizottságba, az AFÉSZ-nál megintöz bizottsági tag vagyok.

ELÉGEDETTNEK érzem magam, a visszanézek. Nem volt fölösleges, amit csináltam. 1891 forint nyugdíjat kaptok, a feleségemmel, meg az apóssommal megvagyunk belőle. A hivatalos megbecsülés sem maradt el. Még az öszön elbucsuztattak bennünket — hárommentünk nyugdíjba tanácselnökök — Bánkon a Bárka kisvendéglőben. Ott volt a járás vezetése, a megyei tanácsból is jöttek. Megköszönték a munkánkat, emléklapot és pénzjutalmat kaptunk. A jó vacsora és a néhány pohár bor közepette elbeszélgettünk a régi dolgokról, meg a jelen eseményeiről. Szép volt a búcsúztató, el is érzékenyültem egy kicsit...

Az azóta eltelt napok pedig bebizonyították, hogy még mindig szükség van rá. Kell-e több ennél egy nyugdíjas tanácselnöknek?

Elmondta:
Dudás Janos
Szátokon,
Lejegyezte:
Csatai Erzsébet